

Cervus Tax – VTO Belgische dividendbelastingzaken

Jan Pieter van Eck – actualiteiten seminar

Augustus 2025

Inhoud

1. Belgische dividendbelastingzaken (2x Hoge Raad, artikel 4 Wet Div bel)
2. Gerechtshof in deze zaken ('de feiten')
3. 25 april 2025 arrest (artikel 17 Wet Vpb)
4. Nordcurrent-arrest (HvJ, 3 april 2025, Litouwse zaak)
5. Artikel 29i Wet Vpb (dus ook puur nationaal)
6. Recap – Deense misbruik zaken (HvJ, diverse 2019)
7. Uitstralingseffect naar nationale praktijken? (29i Vpb)

Wetstekst (div bel)

Artikel 4 lid 3 sub C Wet Div Bel

(...)

C .de opbrengstgerechtigde het belang, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, heeft met als hoofddoel of een van de hoofddoelen om de heffing van belasting bij een ander te ontgaan en er sprake is van een kunstmatige constructie of transactie of reeks van constructies of samenstel van transacties waarbij:

1°.een constructie of transactie uit verscheidene stappen of onderdelen kan bestaan;

2°.een constructie of transactie of reeks van constructies of samenstel van transacties als kunstmatig wordt beschouwd voor zover zij, onderscheidenlijk het, niet is opgezet op grond van geldige zakelijke redenen die de economische realiteit weerspiegelen.

Wettekst (Vpb)

Artikel 17 lid 3 Wet Vpb

(...)

3. Het Nederlandse inkomen is het gezamenlijke bedrag van:

a. de belastbare winst uit een in Nederland gedreven onderneming, zijnde het bedrag van de gezamenlijke voordelen die worden verkregen uit een onderneming die, of een gedeelte van een onderneming dat wordt gedreven met behulp van een vaste inrichting in Nederland of van een vaste vertegenwoordiger in Nederland (Nederlandse onderneming);

b. het belastbare inkomen uit een aanmerkelijk belang in de zin van hoofdstuk 4 van de Wet inkomstenbelasting 2001 in een in Nederland gevestigde vennootschap, niet zijnde een vrijgestelde beleggingsinstelling, indien de belastingplichtige het aanmerkelijk belang houdt met als hoofddoel of een van de hoofddoelen om de heffing van inkomstenbelasting bij een ander te ontgaan en er sprake is van een kunstmatige constructie of transactie of reeks van constructies of samenstel van transacties waarbij:

1°. een constructie of transactie uit verscheidene stappen of onderdelen kan bestaan;

2°. een constructie of transactie of reeks van constructies of samenstel van transacties als kunstmatig wordt beschouwd voor zover zij, onderscheidenlijk het, niet is opgezet op grond van geldige zakelijke redenen die de economische realiteit weerspiegelen;

Wettekst (Artikel 29i Vpb)

Hoofdstuk VIIb. Algemene antimisbruikbepaling

Artikel 29i

Voor de toepassing van deze wet blijft buiten beschouwing een constructie of een reeks van constructies die is opgezet met als hoofddoel of een van de hoofddoelen een belastingvoordeel te verkrijgen dat het doel of de toepassing van deze wet ondermijnt, en die, alle relevante feiten en omstandigheden in aanmerking genomen, kunstmatig is, waarbij:

- a. een constructie uit verscheidene stappen of onderdelen kan bestaan;*
- b. een constructie of een reeks van constructies als kunstmatig wordt beschouwd voor zover zij niet is opgezet op grond van geldige zakelijke redenen die de economische realiteit weerspiegelen.*

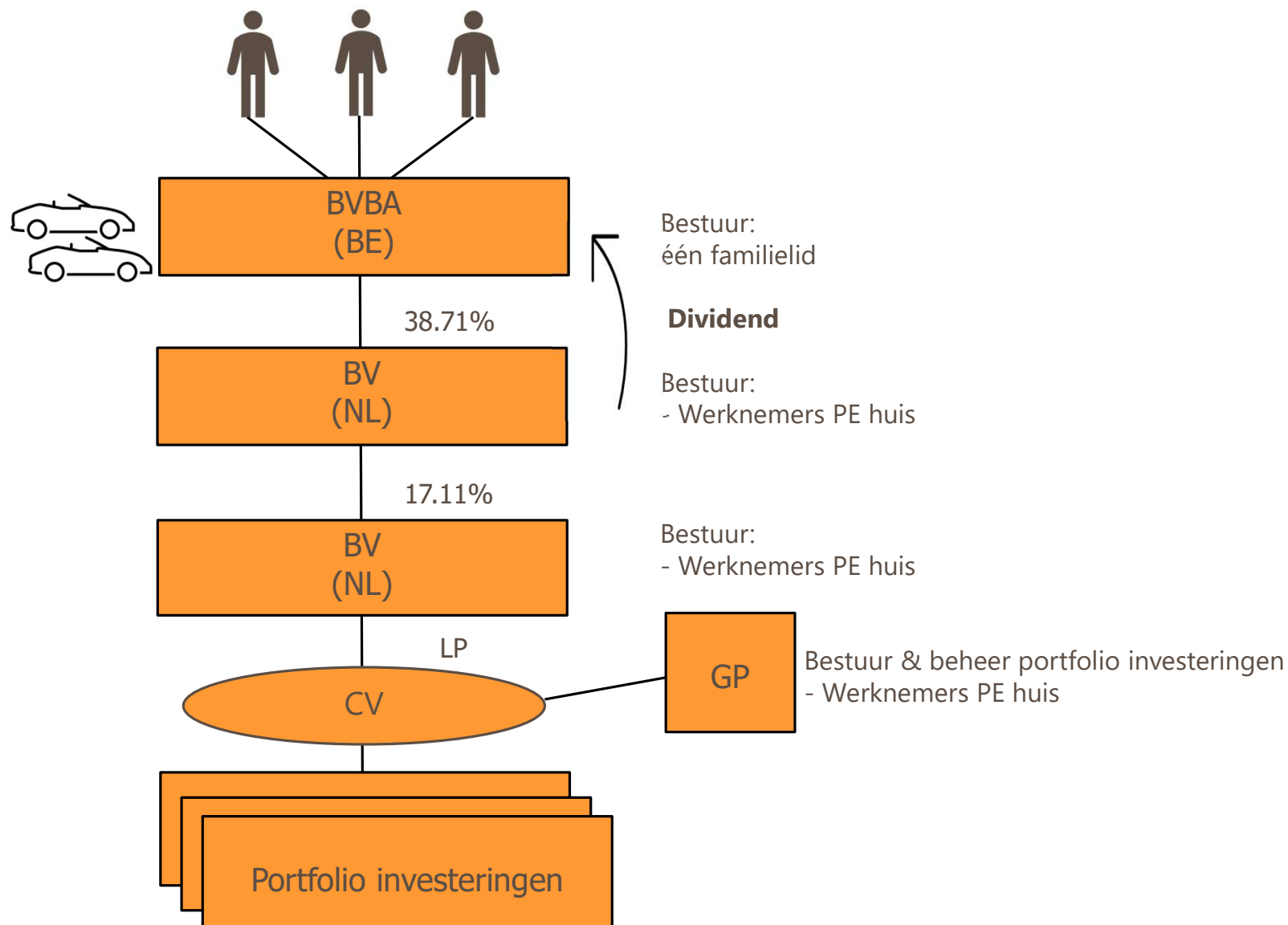
De enige ‘Beschouwing’ die te lezen is in Kluwer

ATAD 1 (zelf uit 2016/ 2017) is per 1 januari 2019 in Nederland geïmplementeerd middels de ‘Wet implementatie eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking’. Destijds is er voor gekozen de GAAR niet over te nemen omdat we reeds beschikte over het leerstuk van fraus legis. Dit is terug te vinden in de volgende parlementaire stukken.

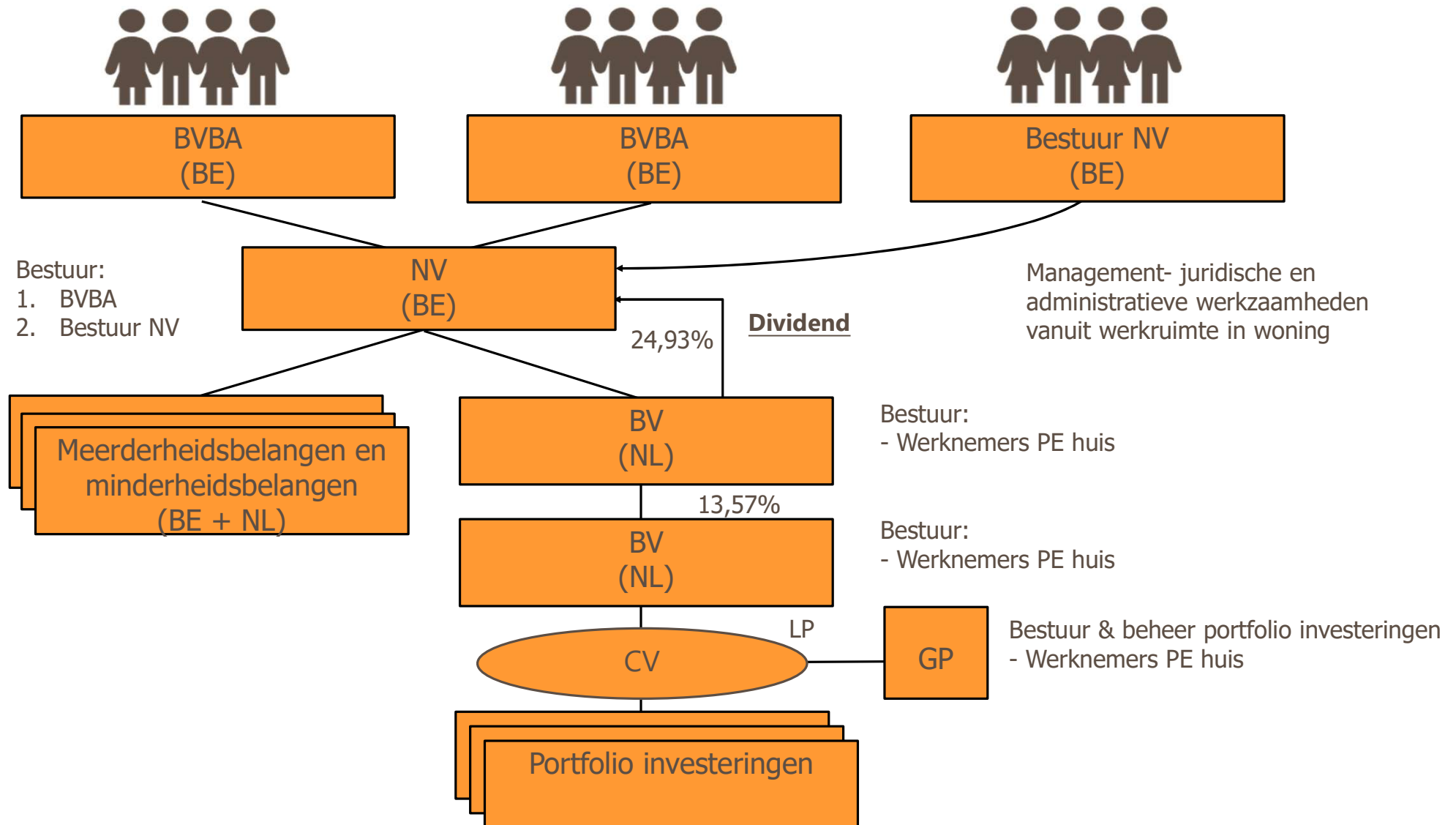
Artikel 29i Wet VPB is in de Wet VPB opgenomen om uitvoering te geven aan de opdracht aan lidstaten (artikel 6 van de eerste antibelastingontwikkingsrichtlijn (ATAD 1)) om misbruik binnen hun vennootschapsbelasting te bestrijden. Met het opnemen van deze algemene antimisbruikbepaling is de GAAR (General Anti Abuse Rule) uit ATAD 1 wettelijk verankerd in de Wet op de vennootschapsbelasting. Hiermee is geen materiele wijziging beoogd ten opzichte van de toepassing van het leerstuk van fraus legis.

Klik open Taxence stuk van drs. Marc Nieuwenboer

Structuur zaak 1

Structuur zaak 2

Nordcurrent

HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE, 3 april 2025 (C-228/24), ECLI:EU:C:2025:239

Art. 1 lid 2 en 3 Moeder-dochterrichtlijn

Noot onder het arrest in VS-Nieuws: O.C.R. Marres

De Litouwse autoriteiten weigeren de deelnemingsvrijstelling voor dividenden die worden uitgekeerd door een in het Verenigd Koninkrijk hoogbelaste dochter vanwege misbruik. Het Hof van Justitie doet de zaak af in drieformatie, zonder conclusie. De overwegingen verrassen dan ook niet, maar zijn desalniettemin van belang. Uit het arrest kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

A. de deelnemingsvrijstelling: is niet immuun voor toepassing van de antimisbruikbepaling;

B: voor de bepaling of sprake is van misbruik moet rekening worden gehouden met zowel omstandigheden ten tijde van het creëren van de structuur als ten tijde van de uitdeling;

C: kunstmatigheid is niet genoeg, er moet sprake zijn van het motief om de richtlijnondermijnende fiscale voordelen te verkrijgen

Al deze oordelen zijn logisch en duidelijk, zij het dat met name bij punt C wel een vraag resteert, namelijk hoe de zakelijkheid moet worden beoordeeld van fiscale overwegingen die geen verband houden met de Moeder-dochterrichtlijn. Ogenscheinlijk lijkt een belastingvoordeel wel te mogen, als het maar niet 'richtlijnondermijnend' is.

Holding – schakelfunctie ('in de wet?')

OUDE DOOSCH... Vakstudie bij artikel 13 wet Vpb (1990 tot 2007). Vanaf 2007 in de parlementaire geschiedenis artikel 13 terechtgekomen.

Aant. 6.8 De holding met buitenlandse dochters (BNB 1974/2)

Beschouwing

Zoals uit de hiervoor opgenomen aantekening blijkt heeft de wetgever destijds met het bepaalde in art. 13, zevende lid, eerste zin, het misbruik willen keren, dat een belastingplichtige haar overtollige liquiditeiten via een daarvoor geschikte buitenlandse dochter zou gaan aanhouden. Die beoordeling lijkt zich te betrekken op de dochtermaatschappij. HR 7 november 1973, nr. 17 182, BNB 1974/2, met zeer interessante noot van Hofstra, kwam dan ook voor velen als een volslagen verrassing.

Met name de opvatting van de Hoge Raad dat een lichaam dat niet zelf een bedrijf uitoefent geen deelnemingsvrijstelling kan genieten, is verrassend.

In de commentaren werd het arrest unaniem afgewezen (zie onder Literatuur). Het Ministerie van Financiën kwam aanstonds met een uitlating waaruit bleek dat de soep niet zo heet zou worden gegeten als dat hij was opgediend. Op 15 oktober 1974 verscheen de aanschrijving die duidelijk maakte dat zowel tophoudsters als tussengeschakelde houdstermaatschappijen de deelnemingsvrijstelling zouden kunnen blijven genieten.

Ten gevolge op de aanschrijving van 11 februari 1974, nr. B74/2308, deelt de Staatssecretaris van Financiën mede dat de toepassing van de deelnemingsvrijstelling met betrekking tot participaties in buitenlandse lichamen aan de orde is gesteld bij de behandeling van de begroting van Financiën voor het jaar 1974 in de Eerste Kamer (Kamerstukken 12 852 en 12 600 IX B). Zie onder 'Beleid. Resolutie van 15 oktober 1974' hierna.

Deense zaken

De zogenaamde "Deense zaken" verwijzen naar een reeks arresten van het Hof van Justitie van de EU van 26 februari 2019, waarin zes samengevoegde zaken over Deense fiscale kwesties centraal stonden. Deze betreffen voornamelijk het toepassingsgebied en de uitleg van de Moeder-dochterrichtlijn en de Interest-royaltyrichtlijn, met name op het gebied van doorstroomvennootschappen en de beperking van misbruik.

Het Hof verduidelijkte het begrip "uiteindelijk gerechtigde" en gaf een belangrijke uitleg over het Europese misbruik-van-rechtbegrip bij directe belastingen. Het benadrukte dat voor het vaststellen van misbruik zowel naar de juridische als economische realiteit van de constructies moet worden gekeken. Er moet sprake zijn van geldige zakelijke redenen die verder gaan dan alleen fiscale voordelen. Het Hof paste dit strengere anti-misbruikbeginsel toe, waarbij kunstmatige en fiscale constructies zonder reële economische activiteit niet worden toegestaan.

Belangrijk is dat het Hof een balans zoekt tussen het recht om te profiteren van belastingvoordelen binnen het EU-recht en de strijd tegen ontwijking en misbruik. Dit leidde tot aanscherping van substancevereisten en een nadruk op economische realiteit, waarbij safe harbour-regelingen alleen niet doorslaggevend zijn. De arresten vormen sindsdien een standaard voor toetsing van fiscale structuren op misbruik binnen de EU.

Contact:

Mr. Jan Pieter van Eck
+31 6 26 16 4880

jpvanneck@cervustax.nl

www.linkedin.com/pub/jan-pieter-van-eck/0/760/198

Op verzoek sturen wij u een CV met werkervaring en relevante opdrachten van de bij deze advisering betrokken adviseurs van Cervus.

Op al onze werkzaamheden en overeenkomsten zijn onze Algemene Voorwaarden van toepassing, die een beperking van aansprakelijkheid bevatten. Deze Algemene Voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Zwolle en worden op verzoek kosteloos toegezonden.